

כל שעה פרק שני פסחים

לה.

עין משפט נר מצוה

קרב א מיי פ"ג מהל' משער שני הל' ד סגנ לאון רסד: קרב ב מיי פ"ג מהל' מרומות הלכה ב סגנ לאון רמ: קרב ג מיי פ"ו מהל' אסורי מצוה הלכה ב: קבד ד מיי פ"ה מהל' מ"מ ח"מ ה' א ופ"ו הלכה ד סגנ לאון עט טו"ע א"ח מ"ג סעף א: קבד ה מיי ע"ס ופ"ו מהל' צבורים הלכה ב טו"ע ע"ס וטו"ע י"ד סד סעף א: קבד ו מיי פ"ה מהל' מ"מ ה' ב ופ"ו הלכה ה סגנ לאון עט טו"ע א"ח סגנ סעף א: ח מיי פ"ה מהל' מ"מ ומהל' ה' א:

בוסמין מין חיטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין. רש"י פירש לענין דלון תורמין ממין על שאין מינו ור"י אומר דבמנחות צפרק ר' ישמעאל (דף ע. ב.) מוכח צהדיא דצרייתא לענין חלה מיתני^א י"ש מקשין דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ב) החיטה אינה מנטרפת עם הכל חוץ מן הכוסמין והשעורין מנטרפין עם הכל חוץ מן החיטין אלמא כוסמין צהדי שעורין שפיר דמי ואומר ר"י דכוסמין מין חיטין כלומר אף מין חיטין וכל שכן מין שעורין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ולא מין חיטין והא דלמחא התם צריש המסכת חמשה דברים חייבין צהלה החיטין והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין צהלה ומנטרפין זה עם זה ואומר ר"י דמשני צירושלמי כאן צנשוך וכן צנולו פ"י צנשוך שכל אחת ואחת נעשה עיסה צפני עממה ואחר כן נעשו ונתמחדו יחד הם ודאי אין מנטרפין כולם אלא כמו שפורשין צנולו שכל הקמחים נילושים יחד ועשו מהן עיסה צההיא כולם מנטרפים דמשנין כולם כאחד: ומי

אלא מעלה. בעלמא הוא מדרבנן שמהא חיותן צללי ואסמכוה רבנן אקרא: **הלא נמי מעלה.** בעלמא הוא דלין וריעה לתרומה ואסורין מלאכול: **הנינה.** דעבוד רבנן^א מעלה בקדשים אפילו מדאורייתא: **בקדשים לא.** אם טומאה דבת כפרה היא כגון זו וזה ויולדת: **הצביר.** כל טהור יאכל וגוי וי"ו ימירה לרבות עטים ולבונה של קודש לטומאה וקאי אדלעיל והצביר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והצביר: **איטמויי נינהו.** צתמיה. האי לאו אוכל נינהו: **מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו.** משום חובת מצה צלילה ראשונה שהוא מחוייב לאכול מצה כדכתיב (שמות יב) צערב תאכלו מצות: **שיבולת שועל.** אבייני"א שיבולת שלה עשוי כונן שועל: **שיפון.** שיגל"א: **יוצאין בדמאי.** תצוהה הנלקח מעם הארץ והיא נקראת דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מצה ממנה ולא הפריש מעשר ממנה יא: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטה סרומתו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והכהנים צהלה וצפרומה.** אכל ישראל צתורמה לא כדליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ צענת עיסה ויהי תאכל עליו מצות מי שאינו מזהיר על חימונו אלא משום חמץ אמה יוצא בו ידי חובת מצה יא: **זה שאסור מחמת אסור אחר:** ולא **צמעש שני.** חוץ לירושלים: **עשאו לעצמו.** לחם תודה ומיר: **אין יוצא בהן.** ואפילו לא שחט הזבח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאו לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [נ"ה]. **למכור בשוק.** לאורי צתמי תודה ומזירות יוצא בהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [נ"ה]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דלון תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **ישראל.** שיגל"א: **גולני.** אפיסילט"א צלע"ז: **שניו סעלא.** אבייני"א. **תעלה תרגום של שועל:** **דברים צהאין ליד חיטין אדם יוצא בהן.** משום מצה אף אין עשאו חמץ: **אורז ודוחן.** אין עשין חמץ ואם מחמילין אותן מסרימין: **אוסר צאורז ודוחן.** לאכול הימנו צנציל צפסא. יש מפרשים למנחות משום דכל מנחות צאות מצה ושיבש הוא דלון מנחה צהא אלא חטים דכתיב (שמות טו) סולת חטים ומאן פליג עליה דרבי יוחנן צהא ומי ממיר: **שקורז לחיטין.** אלמא צה לדי חיטין ולדיה יוצאין בו משום מצה: **חמץ גמור לא הוי.** ונפקא מינה דלון ענוש כרת ואם אכלו בשוגג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייב צהלה.** דמין דגן הוי וטע"א דחלת לחם כתיב צה וגמר לחם לחם מלחם עוני צמנחות צפרק רבי ישמעאל (דף ע. ב.) אורזא נמי לחם הוא: **שיניסא.** קלח שקורין נייל"א צלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחריתא שמעתי אשדרייל"א ונמלחא צשיפון: **לניסא.** מק' צלע"ז: **צין וצשמן.** דלא נתן צה מים: **אין חייבין על חימונו כרם.** דמי פירות אין מחמילין כלקמן [ע"ב]: **מצה עשייה.** ורמנחא אמר לחם עוני [גריס טו]: **ממחה וגמעו.** אשום לחם דמין דגן קלי ואשמעין דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיטנפרי"ר צלע"ז. שהמחה צמיס: **אין אדם יוצא צה ידי חובתו.** דלאו דרך אכילה קאכיל ליה:

תורה אור השלם

1. והקשר אשר יגע בכל קמא לא יאכל באש וישרף והקשר כל טהור יאכל בשר: וקרא ז ט לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כפי בחפון: וצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך: דברים טו ג

מוסף תוספות

א. דמטעמי השלשם זה עם זה כשיתור, ואכל לענין תורה לא מצטרפין. מוס' ר"פ.

רכינו חגנאל

אלא מעלה עשו בהן, דאייצ דחן בכלי יתן בחון המעין נקראים חיים, וכי האי גונא בחולין לא מדמור, דכתיב אך מעין ובור מקות מים היא טהור, והכא כמי טהא כיון שהן בכלי מטמאין ואין חבורן במעין (ט) מטהרין. הגה. רב שימי אמר מהא טבל ועלה אוכל במעשה, הוציב שמשו אוכל בתרומה (ג), אמאי בעי הערב שמש הוא טהור הוא, אלא מעלה. רב אשי אמר אלוהן, והבשר לרבות עצים ולבונה, צמים ולבונה בני קבולי טומאה נינהו, אלא מעלה עשו, הכא נמי מעלה עשו. מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בהטמם בשעורין בו. הני אין אבל אורז ודוחן אם יעשה מהן מצה אינו יוצא בהן ידי חובתו מדאורייתא, מנא לך, ופשיטין ליה באים לידו חיטין לעולם אלא מן חיטין. לענין חלה איטריין, כדלמיתן במסכת חלה החיטין אין מנטרפין עם הכל חוץ מן הכוסמין, השעורים מנטרפין עם הכל חוץ מן החיטין (מנחות א. ד). דרדקי. צמורים שלא הגיעו לצבאל (שבת צהה).

מדיא קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגוי, דברים שיתכן לבוא לידו חיטין אותם ההורה תורה שלא תניחם להחמין אלא באים לידו חיטין לעולם אלא לידו סרוחן, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן גוריון דאמר אורז מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן גוריון כי אורז קרוב להחמין, פשטנא שמחמין היא, כלומר כמורה מדקתני שחיבין על חימונו כרת. קרמית עשב כדאמרין קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עישה שנילושה בין ושמן ודבש אין חיבין על חימונו כרת. קס"ד משום דהוה מצה עשירה, ואחריכין עליה המחזה וגמעו פירושו אם המחזה לככר במשקה [בין שמן ודבש] וגמעו, אם חם הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתחו כמין שתייה יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחיבין על חימונו כרת. ושניין לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמירין. וירושלמי אין שלש מצה במשקין, אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתינו צמתם במשקין, אין שלש בחמין מפני שחולטין ולא בפשוטין מפני שהן מחמירין.

דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מצה ממנה ולא הפריש מעשר ממנה יא: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטה סרומתו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והכהנים צהלה וצפרומה.** אכל ישראל צתורמה לא כדליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ צענת עיסה ויהי תאכל עליו מצות מי שאינו מזהיר על חימונו אלא משום חמץ אמה יוצא בו ידי חובת מצה יא: **זה שאסור מחמת אסור אחר:** ולא **צמעש שני.** חוץ לירושלים: **עשאו לעצמו.** לחם תודה ומיר: **אין יוצא בהן.** ואפילו לא שחט הזבח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאו לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [נ"ה]. **למכור בשוק.** לאורי צתמי תודה ומזירות יוצא בהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [נ"ה]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דלון תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **ישראל.** שיגל"א: **גולני.** אפיסילט"א צלע"ז: **שניו סעלא.** אבייני"א. **תעלה תרגום של שועל:** **דברים צהאין ליד חיטין אדם יוצא בהן.** משום מצה אף אין עשאו חמץ: **אורז ודוחן.** אין עשין חמץ ואם מחמילין אותן מסרימין: **אוסר צאורז ודוחן.** לאכול הימנו צנציל צפסא. יש מפרשים למנחות משום דכל מנחות צאות מצה ושיבש הוא דלון מנחה צהא אלא חטים דכתיב (שמות טו) סולת חטים ומאן פליג עליה דרבי יוחנן צהא ומי ממיר: **שקורז לחיטין.** אלמא צה לדי חיטין ולדיה יוצאין בו משום מצה: **חמץ גמור לא הוי.** ונפקא מינה דלון ענוש כרת ואם אכלו בשוגג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייב צהלה.** דמין דגן הוי וטע"א דחלת לחם כתיב צה וגמר לחם לחם מלחם עוני צמנחות צפרק רבי ישמעאל (דף ע. ב.) אורזא נמי לחם הוא: **שיניסא.** קלח שקורין נייל"א צלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחריתא שמעתי אשדרייל"א ונמלחא צשיפון: **לניסא.** מק' צלע"ז: **צין וצשמן.** דלא נתן צה מים: **אין חייבין על חימונו כרם.** דמי פירות אין מחמילין כלקמן [ע"ב]: **מצה עשייה.** ורמנחא אמר לחם עוני [גריס טו]: **ממחה וגמעו.** אשום לחם דמין דגן קלי ואשמעין דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיטנפרי"ר צלע"ז. שהמחה צמיס: **אין אדם יוצא צה ידי חובתו.** דלאו דרך אכילה קאכיל ליה: